

ogickom výskume niektorých členských krajín RVHP (Kuba, MoLR, VSR) a rozvojových krajín. Rozsah účasti na medzinárodnej spolupráci je prispôsobený kapacitným možnostiam Geologického ústavu Dionýza Štúra a skutočným potrebám slovenskej geológie.

Geologické vedy a ich aplikácia pri rozširovaní nerastnej surovínovej základne patria v súčasnosti medzi hlavné články dynamického rozvoja národného hospodárstva. Program výskumných prác na 7. päťročnicu je reálny, jeho splnenie si vyžiada širokú mobilizáciu tvorivých schopností výskumných pracovníkov Geologického ústavu Dionýza Štúra, ostatných rezortných a mimorezortných organizácií, ktoré sa budú na riešení jednotlivých výskumných úloh zúčastňovať. Ciele geologického výskumu, ich prispôsobenosť dlhodobým potrebám národného hospodárstva, kapacitným a materiálno-technickým možnostiam riešiteľskej organizácie a kooperujúcich organizácií vytvára predpoklad nielen úspešne splniť 7. päťročnicu, ale aj dosiahnuť ďalší pokrok v roz-

voji geologických vied a v poznaní geologickej stavby Západných Karpát.

LITERATÚRA

- Franko, O. 1980: Geologický výskum vybraných oblastí SSR z hľadiska využitia geotermálnej energie. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 41 s.
- Gazda, S. 1980: Geochemický výskum a izotopová geológia vybraných oblastí SSR. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava* 75 s.
- Hanzel, V. 1980: Hydrogeologický výskum vybraných oblastí SSR. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 62 s.
- Ilavský, J. 1980: Geologický výskum nerastných surovín vybraných oblastí SSR. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 52 s.
- Leško, B. 1980: Geologický výskum perspektívnych oblastí na výskyt ropy a zemného plynu. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 41 s.
- Matula, M. — Hrašna, M. 1980: Inžinierskogeologický výskum investične významných oblastí. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 42 s.
- Pecho, J. 1980: Geologický výskum volfrámového zrudnenia na južných svahoch Nízkyh Tatier. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 51 s.
- Vass, D. — Vozár, J. 1980: Regionálny geologický výskum SSR — II. etapa. *Manuskript — GÚDŠ Bratislava*. 110 s.

550.93 (132.6)

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Bohuslav Cambel — Jozef Vesel'ský: **Problémy interpretácie výsledkov získaných káliovo-argónovou metódou v oblasti Západných Karpát** (Bratislava 29. 1. 1981)

Na základe stanovenia modelového veku K/Ar metódou zo 180 vzoriek granitoidných hornín a ilovito-kremítých metamorfítov (rúl a fylitov), ako aj metabazitov z Malých Karpát a z iných kryštálických jadier tatrisko-veporickej oblasti Západných Karpát autori interpretujú vek týchto hornín, resp. naložených procesov. Za istých podmienok môžu premeny hornín a minerálov odrážať aj správanie sa rádioaktívnych a radiogénnych prvkov (najmä argónu) od vzniku hornín počas celej existencie.

Hodnotenie získaných výsledkov datovania K/Ar metódou prináša dôkazy o variskom veku prevažnej časti granitoidov a variskom

veku metamorfózy späté s granitoidným plutonizmom, pričom je metamorfóza v tatríckej a veporickej oblasti Západných Karpát progresívna a dominujúca.

Pri stanovení modelovej hodnoty veku hornín, napr. Malých Karpát, sa preukázal veľký vplyv tektonických a tektonometamorfických hydrotermálnych a metasomatických procesov. Dokázalo sa, že získané údaje v prvom rade závisia od intenzity premien hornín a nedávajú možnosť určiť reálnu vekovú chronológiu týchto dejov.

Porovnaním výsledkov datovania K/Ar metódou a Rb/Sr metódou sa dokazuje, že naložené procesy spôsobujú migráciu nielen argónu, ale aj stroncia, a preto jednotlivé údaje datovania minerálov z tých istých vzoriek hornín získané obidvoma metódami sa relatívne zhodujú a vzájomne kopírujú, to zn., že pri zvýšení alebo znížení modelových hodnôt získaných K/Ar metódou sa zaznamenáva zvýšenie alebo zníženie výsledkov získaných metódou Rb/Sr. Rozdiely sú medzi

výsledkami získanými K/Ar metódou a Rb/Sr metódou.

Pri jadrovogeochemickom datovaní hornín kryštalinika Západných Karpát (pretože prekonalí polymetamorfne procesy) je nevyhnutné kombinovať viaceré metodické postupy. Získané modelové hodnoty veku treba interpretovať viacerými metódami, ale najmä použiť grafické metódy (izochrony). Ale veľmi dôležité je dokonale poznať uplatnenie sa rozličných geologických procesov a celej geologickej histórie, ktorú skúmaná hornina prekonala. To si vyžaduje veľmi dobre preskúmať látkové — mineralogické a petrografické zloženie hornín, pričom treba mať na zreteli kvalitu separovaného a na analýzu pripraveného výskumného materiálu.

Ladislav Rozložník: Poznatky z 26. medzinárodného geologického kongresu v Paríži (Košice 3. 2. 1981)

Autor ako účastník 26. medzinárodného geologického kongresu v Paríži 7.—17. 7. 1980 sledoval najmä priebeh rokovania metalogenetickej sekcie a niektoré referáty v tektonickej sekcii. V oblasti metalogenézy sa popredné miesto dostalo tým typom ložísk, ktoré sú z celosvetového hľadiska stredobodom vyhadávania. Ide o vulkanicko-sedimentárne ložiská, ložiská porfýrových rúd Cu—Mo, ložiská rúd viažúcich sa na kyslé intrúzie a ložiská rádioaktívnych kovov. Veľká pozornosť bola venovaná aj ložiskám sedimentárnych rúd mangánu, a to tak recentných, ako aj fosílnych. Z hľadiska teórie vzniku ložísk išlo o konfrontáciu aplikácie princípov globálnej tektoniky na metalogenézu so zistenými faktami v jednotlivých regiónoch.

V referátoch sa veľká pozornosť sústredila na podmienky vzniku stratiformných ložísk. Výskum izotopov dostáva čoraz významnejšie miesto v metalogenéze a stále väčšia pozornosť sa sústreďuje na výskum mikrochemizmu metalogenetických jednotiek, najmä rudonosných intrúzií, využívaním moderných masových analytických metód a prístrojov.

Autor referátu na základe získaných poznatkov odporúča, aby sa spomenutým aktuálnym otázkam venovala u nás väčšia pozornosť a aby sa začalo so starostlivou prípravou na 27. medzinárodný geologický kongres, ktorý bude v Moskve.

Ladislav Rozložník: Geologické znatky zo študijnej cesty v Mexiku (Košice 3. 2. 1981)

Autor prednášky počas trojmesač (8. 3.—4. 6. 1980) študijnoprednáškového bytu (Universidad Autonoma de México) mal okrem iného možnosť zoznámiť sa s najnovšími poznatkami o geologickom a metalogenetickom vývoji mexických Kordiller svetle tektoniky platní, Mexické Kordillery majú veľkolepšiu, mohutnejšiu, ale zároveň aj jednoduchšiu stavbu ako Západné Karpaty. Relatívna jednoduchosť vychádza z toho, že ide vcelku skôr o andský ako kolízny tyrogén. Pri Tichom oceáne sa rozprestiera pásma silne zovretej metamorfovanej oceanickej sekvencie s vejárovitým štýlom stavby (kalifornsko-kordillerské mezozoikum) s obdĺčnou tendenciou na V. Od neho sa rozprestiera tzv. mezogénna oblasť s odlepeným mezozoickými skupinami sedimentujúcimi na kontinentálnej kôre s terrigénym a flyšoidným vývojom. Polarita sedimentácie vrásnenia a magmatizmu je veľmi výrazná. Vergencia vrásnenia a sunutia mohutných subhorizontálnych príkrovov je v smere s dukcie na V. Mohutný mezozoický magmatizmus, začínajúci sa už v triase, postupne migroval v smere postupu orogénu a vrcholil v laramskej fáze. Tretohory, najmä však: verečný vulkanizmus, majú už regionálne rozšírenie a spravidla nasledujú štruktúru starších fáz. Metalogenéza sa vyznačuje n zvyčajnou pestrosťou, dominujú v nej tak ložiská masívnych sulfidov jurského veku (typ kuroko), ako aj skarnové a porfýrové rudy viažúce sa na laramský plutonizmus, ďalej polymetalické žilné hydrotermálne ložiská s výrazným zastúpením Ag a fluoritu.

Mexiko je geologicky mimoriadne atraktívne najmä z hľadiska možnosti štúdia hlbokomorských žľabov a recentnej mineralizácie na morskom dne, ložísk nafty a zemného plynu, jedinečného recentného vulkanizmu vývoja vulkanoplutonických formácií, ložísk soli a sadrovca, ložísk viažúcich sa na vulkanicko-plutonické formácie vrchnej kriedy — neogénu, najmä skarnového typu mant a chiminea, porfýrových rúd Cu—Mo, polymetalických žilných, najmä unikátnych ložísk Ag a fluoritu. Z hľadiska tektoniky má Mexiko vhodné objekty na štúdium vývoja geosynklinál, príkrovovej stavby a kliváže.